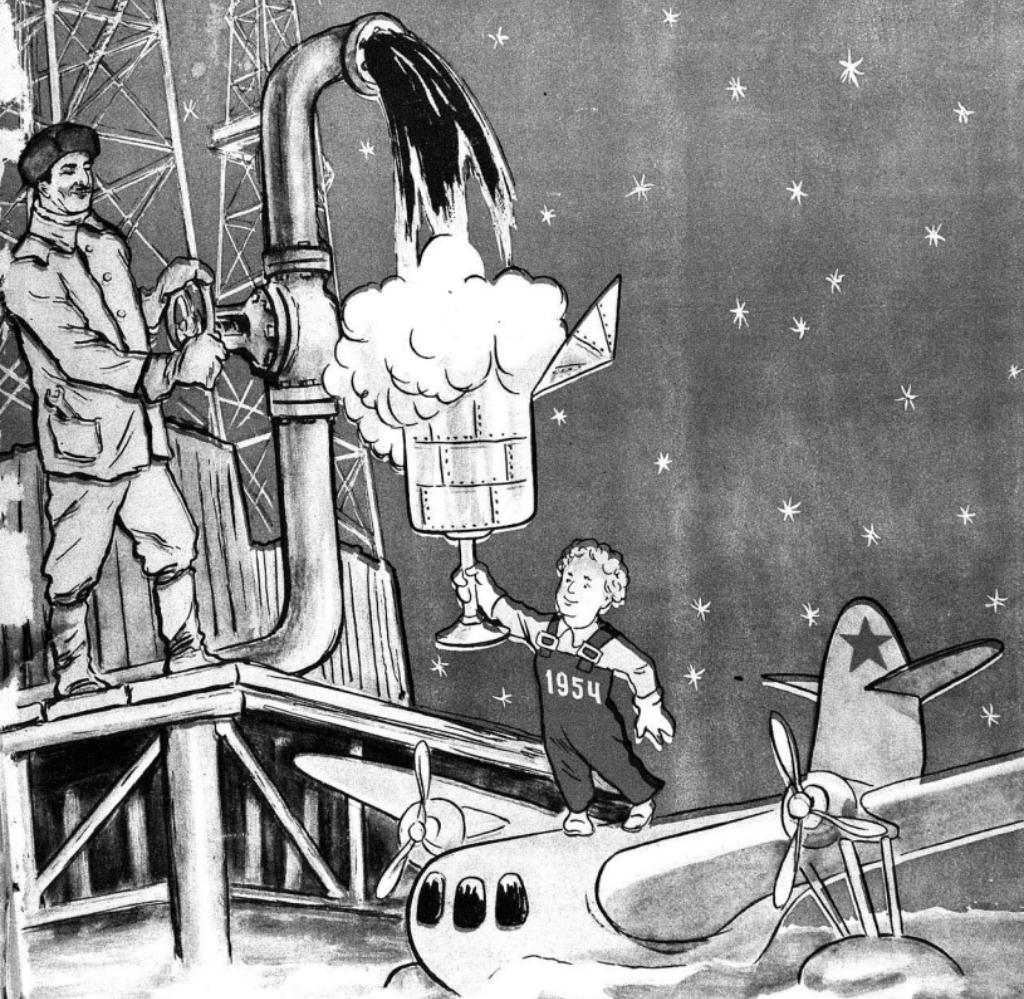
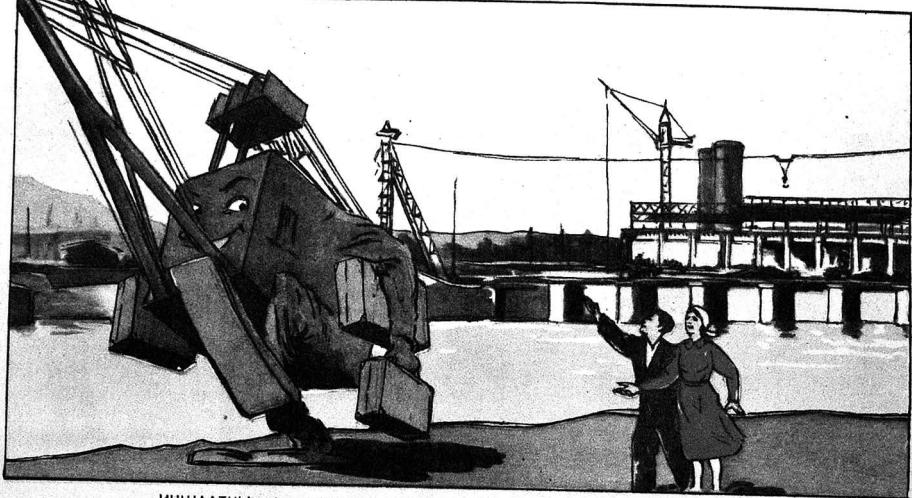

КИРПИ

ГИДРАУЛИЧЕСКАЯ МАШИНА 50 Г.

ИНШААТЧЫ: — Нара белэ?
АДДЫМЛЯН ЭКСКОВАТОР: — Даһа Минкәчевирдө мәнлік иш йохдур, үзүмү өчір
мишад ени тиқинтиләре.

et tu ver

1953-чү ил илә видалашдыг. Онунла бир ердэ чох тарихий күн лэр кечирмишик. Анчаг инди артыг айрылырыг. Элли учунчү илериинөөзүндөн даңа кәңч бир илә, 1954-чү ила верир...

Һәлә тамам айрылмамышдан габаг биз 1953-чү ил ила берә-
бэр өчүн көзөй боландыгы. Миникеңчириян эзэмштүү көркөмү-
сүзинең түркмән түшүнүүдөн көркөмүсүзинең түркмән түшүнүү-
дөнүн көзөй боландыгы. Анын түшүнүүдөн көркөмүсүзинең түркмән
түшүнүүдөн көзөй боландыгы.

— Бу саңәдә аз иш көрмәдик

Электрік ишығы иле ишыгланан шәһерләри, кәндләри қазиб кечидик. Тәзә ярынмыш Сүмгайыт шәһәринин ени күчәләрни, ири завод-фабрикларни, көзөл яшайшы биналарның бир да көздән кечирдик. Элли үчүнчү ил фәрәнде баҳыбы ена деди:

— Бу саңәдә да аз иш көрмәдик.

Сонара биң сиң суварылан кодхоз чөлдөрдөн, шаңбердөн ени калмып туяха-сисларын чанладырылып МТС-ләри, соң техника иле төмөнкү олумчылар союздорды, фермерларды қазып нафыйат шаштып. Бакынмын умумы: манзарасын гарышсында дынынды, жаңынды, гүрудалып барууда мешсиз иле эштә зияндын шаң берүүгүн бирдигинчи пайфосу ичарисинде. Көйнөн секүндү, көйнөндей жылдын эвчилдер, дахалмалар арадан кетүүлүр. Ени гашэндин Бинадар, майдандар ярадылышы. Дундан Нала бирди яшыл ғарыш олмактын күчаларда шысынды кулумсызай.

Элли үчүнчү ил бу мәнзәрәйә доюнча баҳдыгдан сонра ена саггалыны тумарлайыб деди:

— Бу саңаңда дә аз иш көрмәдик.

Бундан сонра биз чох кәзіб боландыг. Театрлара, киноларда кетдик, ени китаплары, ени асәрләри охудуг вә әшайыт видалашмалы олдуг.

- 1954-чү ил ила таныш олун. Мәним бирча арзумар, бу арзуну вариссам тапшырум.

... Элли үчүнчү ил өз ерини элли дөрдүнчү илә керип
етдикидә бу чыр арзудары оддугунчы таффи.

— Арзу едирм ки, бу ил чох ярытмаз ишләйән бә'зи дара вә мүәсисәләр ени илда өз ишләрни партиянын ва алгын тәләбләри сәвийәсина гадалыга буанды.

Азарнефтийлардың талдашынын орталык советине таңбасынан таңбада болсунлар.

Мәденийдің Назарийін, Азәрбайжан драм театры бинасының тиекімі шишиң чынды киришсін, мәденийдің зерттегі клублардағы гайнасын, киномуз қалан да из бу да из чыкын. Хәзәр-Азәрбайжанлығында дастан¹ кими енни-фильмездегі артының шансының газы² эләлде веріп из гардашының да сүйнің чындығынан берілген. Азәрбайжан дәрс китабының нашрнан везүүн дөргөм, баладың адабиятын нашрнан жеке нисес әттисан! Тицарат Назарийдің Азәртигыф көнд тицаратчының фикерінен, веңдерсиз, көнд дуканшының пасманды малярдаудармысынан, ССРИ БДД Назарийдин³ Азәрбайжан ССР мұхъялкын нүсөнөв юғарыдан из кабинесінде оттурған лаэззатта гулаг асқарсан, унташынан ки, районлауда вә колхозларда да алдамал радион гулаг асмаг айтарлыр да о, бу из узарина душан вәзіншін неч арысының да ерінін етімәйін. Азрум будур ки, канд ғасарруған шыншынанға нағында тарихи ғәрәптер ерінн етирилсін, толғарлады. Нұксас мәңсүд көтүрк, ғоюн суураударымың код одусын, изнанкадағы суд беріл көнелір да таң олмасындар, картоф, тәрәзевиннен көндер бол олсун. Азрум будур ки, тишик фабриктардың көзде тишиккестомаларды халты тәмін эләсін. Сәлиған аяңғаббадар, көзде тишиккестомалардан назылранмын гадын палттар да дүкунларымызда даңа бол олсун. «Фарди тиикин» әмалатханааралында мудириң иккяси мүштүріләрнен әндиң, мүштүріләрнен яхсы ядда, чыкыбы дарзинан жаңын тағаласмын! Гастроном магазиннан азраг алдана сатылымында мүштүріләрнен үстүннән пәленнән кимде атылмасындар, за сатылымында мүштүріләрнен кайсы окуб салыға из насырсынан. Эканса, бурада газнет⁴ вәзіндердің калыңдығынан да кандыры «Казбек» папиросунан инчиден соғынан да калыңдығынан да кандыры элемәсіншір. Азрум будур ки, Ланкран консерв заводунда иккі миллион манаттың балдың консерві этикеттө Вокхугундан итабын гасасын. Азрум будур ки, Универмагда вә башقا магазинлардо гайдар-ғануын олсун, «МИР» радио гайдаждын чынайлар дағыпашын етуруләрмән. Алтекс мудириләрнен бир гисим икитағарылға альвер азыненесін, ахтарлығын дәрәмн миннатсиз вә «ман вакуумуз» тапсынын. Азрум будур ки, дүкунларда бол мәндерди, хашшынан да көндердең оғасын, чөрәп сатаныларың айнанында халат олсун.

1953-чүй илээ видалашдыг. Онууд бу чур арзулары чох иди. на-
мыннын деди. Биз да сөз вердикти, бу арзуларын еринэ эти-
римлэсэндээ элмийнзэдээ кэлан комейн эзэлчийн вэ неч бир ногса-
ных күнчдээ-бичагдаа кызлабан голмасны имкян вермэйчайт,
тонгид, ашагындантнэнгээд „планынгын“ артистичамент.

1954-чу ил даһа байгүк гәләбләр или олачагдыш. Сүлтүргүн-
да мубәризин алған совет халгы бы или коммунизм
турулушу саңаинде даһа бейгүк мұваффқыйәтләр или баша
чынчалықтар.

БАЙРАМ на дні місяця

Бакы дәлләкләрине верилмәк учун һазырланыш байрам һәдийәсисидир. Эшалинин башыны, узуну ва чибләрини гырханда ишләдә биләрләр. Бүйдийләр аланда район дәлләкләрини да яддачыхармасынлар!

Күндә бир арвада эшгнама охунн зеки-кишилдер үчүндүр. Ишанмаянлара ачыб көстэрмак үчүн дүйм дә гоюлмушадур.

Семашко хәстәханасында тәчүрәбәли һәкимләри азулдагы памбыгымды. Накошларын шикайттарине эшитмәмәк үчүн гулага тыхаянда яхшы матча веирүр.

Бәзى колхоз амбарларынын ичат васитасында Токтапада бисеки мәддә бүләвәрлесүүнүн

Бакы шафары миңшынан да күндерінде деңгеленген болғанда, Гончаров бүткілесінде оның атмадағы пис олым, прокурор иша гарышмаса...

Ба'зи рассамларын ишина яраар, расм чакым-истайэнде бу аттардан истифада зедиб, аднын билорлар: «Натуралдан шакил».

Чапарлаз районунда сәнәс комишинаты даркетуры Гарамовпен амбараңызда белә пасыншада майлардан бир милян манатын вар, алана миннат.

"Бакы" мейманханасында нөмрә алым, итма истайлан мұсафирләrin һәмиша элиңде олмалысыры Гапыда палтар сахалынын овчунан гызыдан кимі нөмрә таптылып, Пакет баш олса бир шең чыхмаз

Губадлы району, нал кәндидәкі орта мәктәбиге шакирдләрина чатачагдыры ки, дил-әдәбият музәлдими Н. Магсудовун савадсызлығыны лагв этсиләр

Азарбайжан дамир йөлларынын сорнишин газтарларында ишлээн бэзий татар рәсү, бәзләдий вакыт мүфтийтшәләр верилрүү ки, эндиң билет одан сарыннанлар көрнәндөн вагонларын гапсынын бағлашылар, яхса вагона бурахдыглары билетсиз мушкәрләрнән ери дар олар.

Ади эләккىр, пуллу тойларда охуян опера ва филармония артистларының лазымдырын ки, пул йығандада узләрниң тутсунлар, шабаш берәннәләрдән утансасынлар.

Гырмызы шүшәлү эйнәкдир. Азәрбайҹан сәнааттегинең шурасының верилмәлүүдөрү. Буну көз таңда артелләрдин бурахдыгы бәдрәнк маддлар, хошиңк көрүмүр.

Адына түри дастаны дейнірләр. Колхоздан чы-
ханда даста бейбү олур, колхоз базардан гурда-
ларны алини чатанда кичилир. Бир дәстәдән бир
нең дастаныннан пулу кирир алверчинин чибина.

Октябр районунун Дағыстың үйсәсендә палыгын батыш болуын тәндиуасына душандыра, ичтәннелек комитеси садыры Х. Рашидов Йолдаш тәрәфиндән һөзүрләнмеш байрам һәдийесидир.

САТЫЧЫ — Ичирэм пулун галыгының иштәмәйсөн, тәрәзийэ бахмаян да шикайэт дефтерди тәләб елемейсөн энэхүү язуола мүштә-
пиданын сагылышына.

Мәзәни

Рассам П. ШАНДИН

— Огул, сөнө дейирэм, айыг ол, баш вә'дләрә бел
Баглама! Борчларның вахтында Ыыг ки, илин ахырын-
да ишин чечине дүшүмсесин.

ХЕЙРУЛЛАНЫН ЕНИ ИЛ САҒЛЫГЛАРЫ

Астраханбазар районунда санас мallaрды сатан магазин сатычысы
Хейрулла Атаев ени ил ахшами нараа да'ват ээлдилес, «Кээл бил-
мэрм, ез гонагын сохруд!» дейиб неч ере кетмөді. Евника стол ба-
зыйн салығында иләйзенди, сүфрадаңыз румкаларын һамысынын араг
текүк моза назыллады. Этраб-этраб устуна көләндө биринчи бадани
гадалырым.

— Буны ичиром тиарач шебасин мүндири, ез жынын мүндири, ез
Саниб Багирровун саглыгына! Саф ол. Саниб. Бойнан нағынын вар,
көнин илде не зиблым чыхыны, һамысынын үстүнү басдырын.
Тәзә илда хачалтандын чыхаралы...

Бадәснин бутун румкаларын вуруп бошталышты.

— Икинчи Аббас бадани ичиром район кооперативләр иттифагынын
сәдри Аббас Аббасовун саглыгына! Сәнәндөн көрдүлүп яхышылы
нең атамдан да көрмәшил, Аббас гәдәш, ичиром саглыгына...

Чүнчүнчү бадәни галдышында прокурор көмәкчиси Садыгов ядина
душуш:

— Хейрулланын хейрим билиб көстардийн сөдагәтә эшг ол-
сулы-дейиб ена бадаснин бошталышты.

Дердүнчү бадани долдуулранда отаг дәбәссиң фылраныры. Сүф-
рәден галхан бухар эви думалтышыны, Хейрулланын көзүнүн яұз
чұра гара-тұра көрүнүрад. Аңаг бундарын ичиниден биринсі көзәз-
рини она ағарылды дейири: Ай Нанкор, сән көрк ени илин биринчи
бадаснин прокурорун саглыгының ичайдын?

Хейрулла гәдәш бир тарафында, тез ири бир стакан кетүрудү

— Багышла, мән елүм, багышла!.. Йолдаш Мустафаев,
күрүсөн сәнди саглыгыны стакан иләй ичирим. Мән поту
оганында бирисеңдер! Прокурор, гадириң иләй адамам.
Мән, хейр верен Хейрулланың көзүнүн... Көп күнәм-
дән... Бүт тасымында де... Гәйткемде язылым архива
вердінин актларын инина... Гәй ени инииз хөш көлсени.
Варын санин кимди достлар. Сон сағ ол, тоғай акт издириан
Илтифат Атакишиев хар олусы...

Хейрулла стаканы башшана чыкып, сон дамчысына
сағдар иди вә ағыз-бүрнүнү бузашуруп деди:

— Көнин илде белә йола салдый, көрек тәза илде
башшымыза на көләчәк!

Ю. ЭМИРХАНОВ

Голтуғумда сазым вар,
Сәсим вар, авазым вар.
Әзиз достлар шад олсун
Баһарым вар, язым вар.

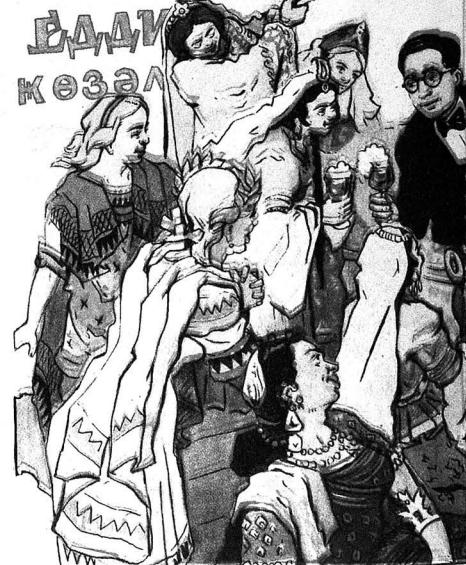
Яхшилары яд эдәк,
Үрәклөр шад эдәк.
Нөгсандары дүзәлдәк,
Нәр ери абал эдәк.

Ера құлуңк вурулду,
Миниочевир гурулду.
Дағда даңыс яранды,
Күрүн сую дурулду.

Колхозда СЭС тикдиләр,
Нәр яна күл эқидиләр.
Күчаләр, әзәрәр,
Электрик чекдиләр.

Кәндә тәһімчі кәлди,
Дедик ишләр дүзләли,
Тәһімчі сәһәр-ахшам,
Еди-ичди... кекәлди.

С.М.КИРОВ АДЫНА ЛЕНИНГРАД
ОПЕРА ВӘ БАЛЕТ ТЕАТРЫ
Г.Гареев

Рассам А. ЭЛДИН

— Ичен он дерд к

Даңғылар

Фермалызы вар, гүшү аз,
Сәккис тоог, алты газ,
Он беш ишчиси вардыр,
Беч бела ферма олмас!

Артелле бир дәрзи вар,
Өз хүсүси тәрзі вар,
Айда бир кастом тикәр,
Шалвар күдәк, ленчак дар.

Мұдиримиз көзәлдір,
Нәр бир сезү „Гәзәлдір“,
Некүметин малындан
Гыза чейніз дүзәлдір.

Бир нафәр стол алды,
Дәрди-гами сохалды,
Үч күн соира столун,
Икни аяғы галады.

Мәдән йоду бағ олсун,
Нефт чыгаран сағ олсун.
Вәтән, халг гаршысында,
Гой, үзүмüz ағ олсун.

Концерттар Гара Гареевин „Елди кизаз“ белгілі бағында
Ленинград сәнназарнан мұнайфарғыларға ойнанысы.

М.Ф. АХУНДОВ АДЫНА
ОПЕРА ВӘ БАЛЕТ
АЗЭРБАЙЖАН
ТЕАТРЫ
Г. ГАРЕЕВ

ЕДДИ КЕЗӘЛ

Рәссам НАЧАФГУЛУ

ЗАВОД ДИРЕКТОРУ:— Ай наинсаф, юмуртламадын,
Чөпинном, бөс фалы ниән ичин?!

ТОЮГ:— Мал жийесине охшамаса һарамадыр, сен
де һәмиша манғафетден данышырсан. амма или зәрәр-
лә гүртартырысан.

КНЯЗЫН ЕНИ ИЛ ЮХУЗУ

Зәрдаб районундаки Чаллы кандай байтар мәнгистасыннан мудири
Княз Нагыев ени или дост-шана ила бир ерда көичірачқан. Княз
кеча юхусуз галағачыны нәзәрә алар, әзәл чығырылан ерә кетма-
мишдан габаг бир аз ятын динамик өткөнді. Аңыз көзүн юман
кимис пис-пис юхудар көрді...

... Узин да бүргем бүйнүзүн бир гоч ики бүйнүзүн онын сине-
сина дірайдірди.

— Уттанасын бирі, ставна! Нечә на колхоз мөнис басынбай бе-
йтуға, ахырда хәрімнен сан кордун? 269720 немралы актада жазын
ки, ман әзіттін дегум, нотицинасын өтимүшем? Ай наинсаф байтар,
нечә гоч да дөгармын? Нәмін башта гоч гөч болдашына да 269673
немралы екіт өзбік имза этдин ки, о да балалығын илтінабы ноти-
чиасында өлдүрдүр. Гочда да балалығ олар ки, илтінаб да әләсні?

Көндарада данишым сүрүнүн габагындақы тоға бир гюен ма-
лай-мәлай дейдірди:

— Мән өмрүндегің зоотехниклер, зох байтарлар көрмүшем,
амма синни кими бәлдәмәле раст қолеміншем. Өз эмэлләрнен утап.
Бир көр шахсы мәнфәттегін учун на гөздөр күнәндыс ганлар текмү-
сан! Колхозда, халга на гәдар зиян вұрумсын.

Бирданд әр яны тох, горуг, газ, ердән сәс бүрүшү. Ири бир
хоруз ганад қала-чала! Князның башын үстүндегі парваз әнден сонра,
онын синесине ғонуб көзлөрнін димдикләмәндә башлады. Хоруз бан-
лайды дейдірди:

— Гүгүл-үй, бир дәнә оғру таптымын! Ай чамат бура қалып,
бизим еслаттимын бүрдүр, бир имза итмәккө, ғызысмұз ғади-ғанайы
верен оғру бүрдадыр...

Княз на ғалар чапалайтырысады да, гочу вә хорузу синесинин
үстүндегін ерә салы билимді. О, чаныны дишин түтүп аяға дүрдү вә
гачмактады. Нох о гача білемді, сурушаду. Гышигырмада истандай.
Амма саси чыхымырды. Бас да шиши бүйнүзүн начасағаттада кечи на-
радан онун габагынын чыхынды? Кечи әлләрдин белине вурут дәнни-
мүшінди. Ини нә итәмәли? Кечи Князын лап жында корүнәт үчү-
румда тәрәф итәләй...

— 1953-чү илде сан яландан акт язымышын ки, мән гаядан үчүб
олмүшем. Ини өзүн дәрәзән һоппан, көр иш, гаядан үтимаг неча одар...

Княз ай-ва! иле көзәмаялдай дәрәзән варуандардын... Ҳошбахт-
ликтән о эзилмәнши, суруп-сүрүнә орай бурая көз көздірди.
Гараваллы қоңидандын байтар мәнгистасыннан мұдурлы Айдын Эминов
да бурада иди. Айдын достуна дейдірди:

— Яландан издымын 05504 немралы акт...

— Билирам, билирам, синни да башыны мәнин башыма
қалындан кәліп. Ғоюнлар, кечіншар, газлар, чамышлар...

... дәйніш, фалакат, үчурум, өлүм...

... Элә бу заман ганинин үстүндегі күрүлтүү ғонду вә
Княз юхудан айдалып... Күрүлтүү ганинин үстүндегін кәл-
чириди. Динарларды радио гүргүсү сәзләнди:

— Ени наиниз мұбарәк олсуз, ғоллашылар!

Княз өз-өзүнде деди.— Даңа бүнүн жыны мұбарәк
одар? Әннели бела башлаяны илин, ахыры һарадан хейир
одар?

М. ЭЛИЗАДӘ

Назаретин Саглыгына.

ЯЛТАГ:— Мән һәмиша ил бадәнне
мудириннан сагылғынан шыншылды. Энди-
йим көрдінде өзүн чыншылды. Ини-
йим тәріздегі тәз мудириннан ким са-
лағасын опын сагылғын...

Сибирь Гардами.

КИРПИ ГАРДАШ!

КИРПИ ГАРДЫ
Ени ил ағабағында, бизим Иса-
хозун сабри Есөдүлла Мамедов узу-
куларында олай, қалыпташты. Кийин гәм жары-
сынан көзбүт чөлөнән элдійди ерәз-
күнүнде, бригадига Агаңасынан үй-
себейн онук көздөн бир тәлән көрү-
сөн. Садырган шымтүбүн Арашы-
шыны о ки, ортада дайын. Аның барын-
ша иш алудын, Есөдүлла көзбүттөн көз-
жатындын ерәз энгирмара галымыш
негизги сыймыш.
Негизги садырган гамма сарыдан
бөрк барлыкшыр... Таза или замчымыз
кечкенелер... онук урдымна ялтап.
Кирил гардина! Ҳалиш үйнүп,
гамма сибир айнан да мажлис сибораша
эзді, биңең кондорасын. Энди күнүлдүр,
нәз, сабриңиз байрамын айым, сева-
нэр, нәз дөң бригадига замын ерләрниң
малдан үюб пакат олар.

БЕРМЕТЛИ КИРПИ!

Бу хындарда, да'ни атты мынай, барын
күн күн бүлдөн гөбгөн Хылды рабоңыз
бүркүп Гаринчамалық көндөн бир мак-
риккүн дүйнөн хабарласа, одан да з
бакыттың Гаринчамалық башада жарылар-
дың мактапынан тишиккүн башада жарылар-
бы ду шумасынан. Петроскин болаша-
желенин сондай наимесинде, касиғаззәди,
Назареттеги, да онын сабибын Марабий
көньяк наимеси, олмайды. Чүкүн, егер да
шал көтөрдөй, тоңсыз пасында, Петро-
павлик сподиум. Мактап бинасы да вуз-
кимыздын галды. Кирин! Биз билдирик
биз, биң күн затында да күн бейлик, ал
мактаппана да күрмөчкөн галса, бол
мактаппана да күрмөчкөн галса, бол
биз иншак узатылыштын да күн бино-

Маариф
түм зөвнө дэйнэл
рын дэргин чакирик нь
дэр төвээ цаллаа хөнгөн мэктэс
сүндэ гарышылаяагадар.

Э. РУСТЕМОВ

©. РУСТАМОВ

КИРЛИ ГАРДАШ!

С. НАЧАЛОВ

ӘЗИЗИМ КИРПИ

*Бу кече бизим һаңыгабулда қано
зывн панчарасына бағсан шығдан кү
хун гашашар. Чүнки һар кәс ени да
байрамыны, чыл-чырыгас залда си
шишылы эдээ кечирмэк истеппир. Анын
бүрчэе дөвөт банкынын панчаралада
риңдек ишыг қалмид.*

Сабебин сорушурсан дайирлар ки
— Һәр кас Зоя ханымын кефин
дайса гаралыгда галар.
— Зоя ханым камшыр?
— Электрик станциясынын раисе
Г. Мезинов ин арвадычыгызы.

— Банкын ишігінде онун на-
загаси?

— элалгаси вар, элбаптта вар. Зоя ханым бакнда гуллуг зэлэйир за айрыгы пуллары катириш вахтында кассая вермидрди. Верандада да чох ялчынан

жарылған күндерде да жаңы аттардың көзөркөсөлдөрін салып көрді.

—
—
—

Journal of Health Politics, Policy and Law, Vol. 28, No. 4, December 2003
DOI 10.1215/03616878-28-4 © 2003 by The University of Chicago

лар баша калмады. Ахырда чана да
либ иштеди чыхартылыптар. Мезинов деди:
— «Нар кас мәним арвадымы иштеди
чыхарса, мак да окун ишыгыны кас-
сарай!»
Деди да, касди да. Инди районда
намы бидар ки, шундай электрктици-
тиес олмасыны истепшандар, карат. Зе-
кенесинин иештеги кассарай.

Ә. ҚУСЕЙНОВ

A small, stylized illustration of a man's head and shoulders. He has dark, curly hair and is wearing a light-colored shirt. He is looking down and slightly to his right with a neutral expression.

A black and white line drawing showing a person's right arm and shoulder. The arm is bent at the elbow, and the hand is partially visible. The shoulder is shown from a three-quarter perspective.

A small, detailed illustration of a hand holding a small, round object, possibly a seed or a small fruit. The hand is shown from the side, with the fingers slightly curled around the object.

10

иша, Казы и Казынада.

Редактор-дэвэл Садыг. Редакция нийтийн: Сүлейман Рустэм, Сабит Рэймин, Сүлейман Мадиков, Каым Казымзадэ
Гульжан Маммадли, Рза Шаһвәләэ.

Коммунист Елкы, Коммунист Нұкасы, 11-13, 4-чу ганы, 2-чи мартеба Тел. 3-17-27. Абұна гиymати: аллығы з

«Коммунист» газетинин изшри. Редакциянын адреси: Бакыт, Кокшаган, 1-й булак, 29 XII-33.

Ф. 31196. Справка № 709. Ташкент.

Аз ССР Маданинан! Национальный союз писателей

— Фалын фалдыр, ишин галмагалдыр, бир яндан бөлгөн көрүнүр, бир яндан ачлыг.
Бир яндан фелакэт, бир яндан да рәзәләт...

